संस्कृत

स्तोत्र

व्यंकटेश सहस्रनाम

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

६८८/स्तो.
३६८

(1)

श्रीवेदव्यासायनमः॥ वशिष्ठउवाच॥ भगवन्के नवि
धिनानामभिर्यंकटेश्वरं॥ पूजयामासतं देवं ब्रह्मातुक
मलैश्शुभैः॥ १॥ शृणोमितानिनामानिगुणयोगपराणिकिं
मुख्यदृतिनिकिं नेहि लक्षकाणिकथंपरे॥ २॥ नारदउवा
च॥ नामान्यनंतानिहरेरुपयोगानिकानिचित्॥ मुख्य
वृत्तिनिचान्यानि लक्षकाणिपराणिहि॥ ३॥ एवमाद्यैः
सर्वशास्त्रैरेको ज्ञेयः परःपुमान्॥ आदिमध्यांतरहित
स्संयतोनंतरूपधृक्॥ ४॥ चंद्रार्कवह्निवायावाद्याग

Jaiswal Sanskrit Sansthan Mandal, Dhule and the "Jaiswal Sanskrit Sansthan Trust" Jaipur

(2)

हादिष्टं भोदिशः ॥ अन्वयव्यतिरेकाभ्यां सत्यं संतिन्य
यन्मते ॥ ५ ॥ तस्य देवस्य नाम्नाहि पारं गंतुं कः क्षमः ॥ ५
अस्य श्रीव्यंकटेशस्य स्वाभिधानानि कानिचित् ॥ ६ ॥
ब्रह्मगीतानि पुण्यानि तानि वक्ष्यामि सुव्रत ॥ यद्धार
णमात्रेण विमुक्ताद्याः परं व्रजेत् ॥ ७ ॥ व्यंकटेशस्य ना
म्नां तु सहस्रस्य ऋषिर्विधिः ॥ छंदो नुष्टुप् तथा देवो
श्रीवत्सांकोरमा विभूः ॥ ८ ॥ बीजं भूतसुखौं कारो ब्रह्मा
रा शक्तिश्च किंकं ॥ ॐ नमो व्यंकटेशाय मंत्रो यमितिक

ॐ

(2A)

ध्यते ॥ ९ ॥ ब्रह्मा ड गर्भ कवचं मस्त्रं चक्र गदाधारः ॥ यो नो
भीष्मसि ध्यर्थं हृदयं साम गायनं ॥ १० ॥ वैकुंठे शो विरु
पाक्षो इति ध्यानं जगत्त्रयो ॥ गमं चैव वसुंधरां गुण
युतां तस्यादिकल्पद्रुमं ॥ सीवर्णांबरचित्रवर्णघटिता
नीलोत्पला बिभ्रति ॥ सेये वार्धिसुतापरेण कमलं ह
स्तेन साबिभ्रति हस्तेवीरदरं शंख चक्र खटि युक् श्री
वैकुंठेशं भजे ॥ ११ ॥ वैकुंठमेतत्करपल्लवेन संदर्शयन्न
र्सुरासुराणां ॥ आस्तेक्ष्यासह विश्वमूर्तिराद्यः पु

Joint project of the Sarvajanik Mandal, Dhule and the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule, Maharashtra, Mumbai.

(3)

२

मानंदनवरौतश्रृंगे ॥ मायाविपरमानंदं स्यक्त्वा वैकुंठमुत्त
मं ॥ स्वामिपुष्करणीतीरे रमया सह मोदते ॥१३॥ श्रीवें
कटेशप्रेणीयाश्रीवेंकटेशप्रीत्यर्थं वेंकटेशसहस्रनाम
स्तोत्रपठनमहं करिष्ये ॥ ॐ वेंकटेशो विरूपाक्षो वि
श्वेशो विश्वभावनः ॥ विश्वस्रष्टा विश्वसंहर्ता विश्वप्राणो
विराड्विभुः ॥१४॥ शेषाद्रिनिलयावासो भक्तिदुःखप्र
णाशनः ॥ शेषभूछेषशायीच विशेषज्ञो विभुप्रभुः ॥१५॥ वि
ष्वुर्जिष्णुश्रवर्धिष्णुरुत्सविष्णुसहिष्णुकः ॥ भ्राजिष्णु

२

(3A)

अग्रजिद्भुश्च वर्तिद्भुश्च भरिद्भुकः ॥१६॥ कालयंता
कालगोप्ता कालः कालांतकोकिलः ॥ कालगम्यः कालकंटो वंद्यः कालकलेश्वरः ॥१७॥ रांभुः स्वयंभुरंभोज
नाभिस्तंभितवारिधिः ॥ अंभोधिनंदिभीडानी रोणांभोजपदः प्रभुः ॥१८॥ कंबुग्रीवः शंबरारिः रूपशंबरभक्षणः ॥ बिंबाधरो बिंबरूपी प्रतिबिंबक्रियानिगः
॥१९॥ गुणवान् गुणगम्यश्च गुणातीतो गुणाश्रयः ॥ दुर्गुणध्वंसकृत्सत्वो गुणभृद्गुणभासकः ॥२०॥ परेशः

(1)

३

परमात्मा च पारं ज्योतिः परं गतिः ॥ परं पदो विय द्वासः पा
रपर्यशुभ प्रदः ॥२१॥ ब्रह्मांड गर्भो ब्रह्मण्यो ब्रह्मसद्ब्रह्म
बोधितः ॥ ब्रह्मविद्ब्रह्मधारी च ब्रह्मधर्म परायणः ॥२२॥
सत्यदर्तार्थ संतुष्टो सत्यरूपी यशोगवान् ॥ शंखप्रा
णापहारी च कश्यपो ह्यदिसंभवः ॥२३॥ देवासुर
वरस्तुत्यः पंकजोनी नधारकः ॥ धन्वंतरिः क्रपापं
गो पयोनिधिविमंतकः ॥२४॥ अमृतामृतसंधाता नर
नारायणी वपुः ॥ हरमोहकमायावी रक्षसंघोहभं

जनः ॥

३

(5A)

॥२५॥ हिरण्याक्षविदारिश्च यज्ञो यज्ञविभावनः॥
दंष्ट्रः॥ यज्ञेशो विश्वमुद्धर्ता लीलाक्रीडप्रतापवा
न्॥२६॥ दंडकासुरविध्वंसि वक्रदंष्ट्रक्षमाधवः॥
गंधर्वशापहरणं पुण्यगंधो विचक्षणः॥२७॥ करा
लवक्त्रसोमार्कनेत्रः शुद्धवैभवः॥ श्वेतधो
णो धूर्णिताक्षो व्यर्धरध्वनिविभ्रमः॥२८॥ द्वा
धिछो। नीलकेसिचक्रांगदंष्ट्रलोचनः॥ क्षणा
द्वधणसंदोहो महाकालाग्निदीधितिः॥२९॥ ज्वाला
कराळवदनो महोल्काकुलविक्षणः॥ सटाविभिन्न

Rajawide Sarvadhan Mandal's Rajaram Bapu Patil Institute Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(5)

मेघौघोदंष्ट्रोरुग्व्याघ्रदिक्कटः ॥३०॥ संभुरवो कृतभु
वनो नित्यात्मो हि विश्वराट् ॥ अंतश्चरो जगद्भीनं
तब्रह्मकपोलभरत ॥३१॥ उग्रो धिरो महाविष्णो ज्व
लनसर्वतोमुखः ॥ नृसिंहो भिषणो भद्रो मृत्युमृ
त्युसनातनः ॥ भवासंभो भवो भिन्नः सिरोदारि
महेश्वरः ॥ द्वादशादित्यचूडालः कल्पाध्यामकृप
ध्वजः ॥३३॥ हिरण्यकोरसलक्षिन्दैरवक्षिन्नोडुकं
सिंहमुखो महाबल ॥ प्रह्लादवरदो धीमान्नभक्ता

न

The Dr. Bhau Daji Lad Trust Wadi Bandar Foundation Mandal, Dhuleand the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai Joint Project

(5A)

शीघ्र प्रतिदायकः ॥ ३४ ॥ ब्रह्मरुद्रादिसंसेव्यः सि
द्धिसाध्यप्रपुजितः ॥ लक्ष्मीनरसिंहो देवेशो ऽयाना
सिहोत्रिमालिकः ॥ ३५ ॥ खड्गीकेटिमहे पासिक
पालिमुसलिहली ॥ पाशीपुलिमहाबाहो ऽर्थकोरघो
रोगन्तुटनः ॥ सोद्वीयुक्त छत्रकोदंडिकृष्णजिन
धरोवटुः ॥ अधीतवेदवदगो धारको ब्रह्मवेष
कः ॥ ३७ ॥ आश्रन्यरायनप्रीतो आदितेयोनघोह
रिः ॥ संपदसामवेद्यश्च अकिवेषप्रपुजितः ॥ ३८ ॥

रेव

Rajasthan Sanshodhan Mandal, Jodhpur and the Yogacharya Dharmanand Anusandhan Pratishthan, Kurukshetra

(6)

व्या बलिक्षालितपादोहि विष्णोश्चलनिमानितः ॥ त्रिपा
दभूमिस्वीकर्ता विश्वरूपप्रदर्शकः ॥३९॥ दीर्घत्रि
विक्रमस्वांघ्रिनखभिन्नाण्डखर्परः ॥ यज्ज्ञातवा
हिनीधारापवित्रितजगत्त्रयः ॥४०॥ विधिसंमा
नतपुण्यो दैत्ययोद्धा जयोर्जितः ॥ सुरराजप्रदप्र
क्रमदेहश्च जगत्पतिः ॥४१॥ ज्ञानदग्निकुठारीचका
र्तिविर्यविदारणः ॥ रेणुकाकंटहरणो दुष्टक्षत्रि
यघातकः ॥४२॥ वर्चस्वी दानशीलाच धनुष्मान्नबद्ध

Digitized by Siddhanta eGangotri Gyaan Kosha
Adapted by Madhav Nivas Trust, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai
Joint project of the Trust and the Pratishthan

(6A)

विक्रमः ॥ अत्युद्दामसमग्रश्च यज्ञो धोदुष्टनिग्रहः
॥ ४३ ॥ रविवंशसमुद्भूतो राघवो भरताग्रजः ॥ कौश
ल्यातनयो रामो विश्वामित्रप्रियंकरः ॥ ४४ ॥ ताटकारि
सुबाहुघ्नो बलातिबलमंत्रवान् ॥ अहल्याशापवि
च्छेदि प्रविष्टजनकालयः ॥ ४५ ॥ स्वयंवरसभासभ्य
शिवचापप्रभंजनः ॥ जानकीपरिणेताथ जनकाधी
शसंक्रमः ॥ ४६ ॥ जामदग्निनतूजातो योध्यायो
द्धाधिपोग्रणीः ॥ पितृवाक्यप्रतिपालैकसक्तरा

(7)

ध्यः सलक्ष्मणः ॥४७॥ ससीतश्चित्रकूटस्थोभरता
हिँराज्यकः ॥ का कदर्पप्रहारी च दंडकारण्यवा
सकः ॥४८॥ पंचवट्यां विहारी च स्वधर्मपरितोष
कः ॥ विरोधहागस्य मुख्यो मुनिसन्मानितः पुमा
न् ॥४९॥ चंडचापधरश्चंडो बाणाक्षयसायकः ॥ व
रांतको दूषणारिश्च शिरस्करिपुरीषः ॥५०॥ ततः
शूर्पनखानासाच्छेदकः कर्तकधारकः ॥ जटावा
न्पर्णशालस्थोमारिचध्वंसकोत्कटः ॥५१॥ प

(7A)

क्षिराट्कृतसंवादोरवितेजो महाबलः शबर्यानी
तफलभृद्धनुमत्परितोषकः ॥५२॥ सुग्रीवाभयदो
दैत्यकायक्षेपणभासुरः सप्तताल समानद्धो वा
लिहृत्कपिसंमतः ॥५३॥ वायुसूनुकृतासेवासेव
स्यक्रपंपाकुशासनः ॥५४॥ दन्यतीरगः शूरो बिभी
षणवरप्रदः ॥५५॥ सेतुकृद्दैत्यहाप्राप्तलंकोलंका
रवाराकृत् ॥ अतिकायबलोत्सारिकुंभकर्णविम
र्दनः ॥५५॥ दशकंठशिरखंडिजाबुवत्रमुखनन: ॥

उ

(8)

6

ज्ञानकिरा: सुराध्यक्षो सांकेतेश: पुरातन: ॥८६॥ पुण्य
श्लोको वेदवेद्यो स्याप्रतीर्थनिवासक: लक्ष्मीस
र: केलि लोललक्ष्मी शोलो करक्षण: ॥८७॥ देवकी
गर्भसंभूतो यशोदाक्षण लालित: ॥ वसुदेवकृत
स्तोत्रं नंदगोपमनो हर: ॥८८॥ चतुर्भुज: कोमलां
गो गदावानीलकुंतल: ॥ पूतनाप्राणहृत्कर्ता
तृणावर्तासुराशनि: ॥८९॥ गर्गारोपितनाम
कों वासुदेवो ह्यदोक्षज: ॥ गोपिकस्तन्य

6

Rajarshi Sahu Maharaj University and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai
Photo Copy Photo Copy

(8A)

पानीयबलभद्रानुजोच्युतः ॥६०॥ व्याघ्रांगुलि
जभूषश्चनत्सजिह्वसबंधनः क्षीरसारशनः
कृष्णो दधिदुग्धभेदकः ॥६१॥ नवनीतापहर्ताच भां
नीलनीरदभास्वरः आभीरवैरयज्ञारतीयविलो
मैकालितानन: ॥६२॥ मातृदर्शितविश्वासो उलू
खलनिबंधनः नलकूबरशापांतो गोधूलि
स्फुरितांगकः ॥६३॥ गोसंघरक्षकश्रीगोविंदा
रण्यविहारणः वत्सांतकोबकद्वेषी दैत्याबुध

(९)

८

महानिलः ॥६४॥ महाजगरचंडाग्निशाकटप्राणनायक
टः ॥ इंद्रसेव्यः पुण्यगात्रः खरजित्चंडदीधितिः ॥६५॥
तावकपक्वपलाशी चक्रालीयफणिदर्पहा ॥ नाग
पालीस्तुतिः प्रीतः प्रलंबासुरखंडनः ॥६६॥ दावा
ग्निभयसंहारी फलहारिगदाग्रजः ॥ गोपांगनाचौ
लचोरपार्थोलीलाविचक्षणः ॥६७॥ वंशगानप्र
वीणश्च गोपीहस्तांबुजार्चितः ॥ मुनिपत्न्याहृ
ताहारो मुनिश्रेष्ठो मुनिप्रियः ॥६८॥ गोवर्धना

८

Joint project of the Bhaskaracharya Pratishthan, Pune and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(9A)

द्रिसंधातासंक्रंदनतमोपहा ॥ सुदुर्ध्यानविला
सश्चरासक्रीडापरायणः ६९ तरुण्यर्चितोगो
पिप्रार्थितः पुरुषोत्तमः ॥ ७० अक्रूरस्तुतिसंप्रीतः कु
ब्जायौवनदायकः ७० मुष्टिकोरप्रहारीचचाणु
रोदरदारणः ॥ मल्लयुद्धविगण्यश्चापितद्बंध
नमोचकः ७१ मत्तमातंगपंचास्यः कंसग्री
वाविकर्तनः ॥ उग्रसेनप्रतिष्ठातारत्नसिंहा
सनेस्थितः ७२ कालनेमिबलद्वेषीमुच

र

(11)

90

शारदा दृष्टिचरितो देवेशो विश्वराट् गुरुः ॥८१॥ बा
णबाहुविरामश्च तपज्वरविनाशनः ॥ उषाधर्षाय
ताशक्तिशिवपादुष्टमानसः ॥८२॥ महेशज्वरसं
स्तुत्यः शीतज्वरभयांतकः ॥ नागराजोद्धारकस्य
पौंड्रकादिवधोद्यतः ॥८३॥ विविधारिष्टकोद्विग्न
ब्राह्मणेषु दयापरः ॥ जरासंधबलद्वेषीकेशीदै
त्यभयंकरः ॥८४॥ चक्रीचैद्यांतकः सभ्योराजबंध
विपाटकः ॥ राजसूयहविर्भोक्ता स्निग्धांगः शु

90

(11A)

भलक्षणः ॥ ८५ ॥ धनाभक्षणसंप्रीतः कुचैलाभी
षदः पुमान् ॥ सर्वासद्गुणगंभीरो द्रौपदीमानरक्ष
कः ॥ ८६ ॥ भीष्मध्यातो भक्तवश्यो भीमपूज्योदय
निधिः ॥ दंतवक्रशिरश्छेदी रुक्मिः कृष्णासुरश्च
राट् ॥ ८७ ॥ वैजयंतीप्रमोदीच बर्हिर्बर्हविभूषणः ॥
पांडुकौरवसंध्यानः कारिदुरासनांतकः ॥ ८८ ॥
बुद्धाविशुद्धसर्वज्ञः क्रतुहिंसाविनिंदकः ॥ त्रि
पुरारेर्मनहर्ता रार्यश्चाविकारवान् ॥ ८९ ॥ नि

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com